

Onderwerp: Vrijmaken investering vervangende pompsets gemaal Gorzeman

Ibabsnummer: 1767

1. Gevraagd besluit

1. De projectinvestering 'Aanschaf vervangende pompsets gemaal Gorzeman' nieuw op te voeren in de begroting 2026;
2. In te stemmen met de realisatie van de projectinvestering 'Aanschaf vervangende pompsets gemaal Gorzeman' voor een bedrag van € 1.300.000 en het krediet daartoe vrij te geven;
3. De effecten van de extra kapitaallasten op de begroting van deze nieuwe investering integraal mee te nemen in de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 - 2033.

2. Probleemstelling - context

Gemaal Gorzeman is het grootste gemaal van ons waterschap en een van onze meest kritische assets binnen het Programma Voldoende en Schoon Water. Het gemaal staat aan het einde van het kanaal door Voorne nabij Hellevoetsluis en watert uit op het Haringvliet. Een groot deel van de afwatering van het eiland van Voorne is afhankelijk van dit gemaal. Wanneer één van de in totaal vier pompijnen van dit gemaal uitvalt wordt meer water uit de polders en vanaf de zuiveringen op het kanaal gepompt dan kan worden afgevoerd naar het Haringvliet. In een situatie met hevige neerslag wordt dan het maximale waterpeil in het kanaal door Voorne binnen één dag bereikt en kan geen water meer worden afgevoerd. Dit heeft inundatie (onderwater lopen van land) en wateroverlast op het eiland Voorne tot een mogelijk gevolg.

Vanaf oplevering van het gemaal in 1980 heeft de installatie problemen als gevolg van lekkage langs de afdichtingen bij de pompen. Dit heeft te maken met de opstelling van de pompen, die horizontaal en onder water zijn opgesteld. Bij de vervanging van de motoren en pompen t.b.v. de capaciteitsvergroting in het jaar 2000 (van 1200m³/min naar 1600m³/min) is gekozen voor dezelfde opstelling, waarmee deze kwetsbaarheid is blijven bestaan.

Inmiddels is een onderzoek ingesteld naar de toekomst van dit gemaal. De uitkomsten hiervan worden rond de zomer van 2027 verwacht. In dit onderzoek worden verschillende varianten beschouwd, waaronder een bemaling aan twee kanten van het kanaal met een nieuw te bouwen gemaal. Deze uiteindelijke oplossing moet worden vastgesteld, verder uitgewerkt, geprogrammeerd en gerealiseerd. Gezien de benodigde voorbereidende onderzoeken, vergunningen, tekeningen, berekeningen en aanbesteding betekent het dat de realisatie van de mogelijke nieuwbouw van dit gemaal niet binnen de komende 10 jaar wordt verwacht.

De afgelopen jaren is de betrouwbaarheid van de installatie onder druk komen te staan. Nadat enkele jaren geleden een van de pompijnen is uitgevallen, is een intensiever onderhoudsregime ingesteld. De pompen worden daarom elke vijf jaar gereviseerd. De functie van de te reviseren pomp wordt dan overgenomen door een in 2024 aangeschafte tijdelijke pompinstallatie (TPI). Met dit extra onderhoudsregime wordt echter de kans op uitval als gevolg van lekkage niet weggenomen.

Afgelopen zomer is een van de pompijnen uitgevallen en hiervoor is de tijdelijke pompinstallatie ingezet en is de pomp ter revisie gestuurd. Net voor de kerst is een andere pompijn defect geraakt. Omdat de ter revisie gestuurde pomp nog niet terug was op het moment dat de andere pomp defect raakte kon het gemaal tijdelijk maar met 3 pompijnen functioneren. Inmiddels is de gereviseerde pomp retour gekomen en voor deze pompijn ingezet. Uit deze gebeurtenissen blijkt dat de ingestelde beheersmaatregel van een geïntensiveerd onderhoudsregime onvoldoende is en er een andere handelwijze nodig is om de huidige kwetsbaarheid effectief te kunnen verkleinen.

Daarom wordt nu voorgesteld om de huidige vier pompen te vervangen voor nieuwe die ongevoelig zijn voor het risico van lekkage langs de afdichtingen, waarmee de kans op uitval wordt verkleind.

De tijd tot een eventuele nieuwbouw van het gemaal wordt hiermee overbrugd, waardoor de betrouwbaarheid van het gemaal toeneemt. Tevens hoeven de pompen niet meer elke vijf jaar naar de fabrikant ter revisie worden gestuurd en bespaart dit kosten en inzet van onze medewerkers voor het in- en uitbouwen van de pompen. Deze aanpak geeft vertrouwen en rust naar de toekomst.

Gepland was om met de begroting 2027 een investering op te nemen om één of meerdere extra pompsets aan te schaffen. Echter gezien de gebeurtenissen van het afgelopen jaar is besloten om deze investering eerder op te voeren en uit te breiden.

Van het pomptype dat wordt toegepast, en ook bij andere waterschappen wordt toegepast, is nog geen uitgebreid onderzoek gedaan naar de mate van visvriendelijkheid. Ter voorkoming van eventuele schade aan vissen worden extra viswerende maatregelen getroffen. Gemaal Gorzeman is onderdeel van een vismigratieroute zoals opgenomen in het, in 2023, vastgestelde vismigratieplan met als doelstelling dat deze route op dreef is in 2027. In het onderzoek naar de toekomst van gemaal Gorzeman wordt het vismigreerbaar maken van dit gemaal verder uitgewerkt.

3. Beoogd effect en argumenten

Sinds de ingebruikname van gemaal Gorzeman treden er regelmatig storingen op bij de pompen. Dit heeft geleid tot een aangepast onderhoudsregime en aan aanpak volgens een driestappenplan:

1. Aanschaf van een tijdelijke pompinstallatie (2024)
2. Opstellen correctief noodplan voor uitval van meer dan 1 pomp (2025)
3. Onderzoek toekomstvisie gemaal Gorzeman (start 2026, uitkomst verwacht zomer 2027)

Gezien de storingen van het afgelopen jaar is dit stappenplan niet afdoende gebleken. Om de betrouwbaarheid te vergroten wordt voorgesteld om, als overbruggingsmaatregel totdat de toekomstbestendige maatregel is gerealiseerd, de huidige pompen te vervangen. Het nieuwe type pomp is ongevoelig voor het risico van lekkage langs de afdichtingen, wat al sinds de oplevering in 1980 het vaakst optreedt en tot problemen en uitval leidt. De, in 2024 aangeschafte tijdelijke pompinstallatie, heeft eenzelfde ontwerp. Doordat deze de afgelopen jaren al een aantal keer is ingezet wanneer een van de pompen ter revisie naar de fabrikant is gebracht, is er al enige ervaring met het toepassen van dit type. Tot op heden heeft deze tijdelijke pompinstallatie nog niet voor storingen gezorgd.

De levertijd van de nieuwe pompen bedraagt circa vijf maanden. Om voor het najaar en de winter gesteld te staan betekent dit dat ze dit voorjaar besteld moeten worden. Wanneer de nieuwe pompen geleverd worden zullen de huidige pompen uit bedrijf worden genomen en de nieuwe worden ingebouwd. De huidige planning is dat deze werkzaamheden dit jaar kunnen worden uitgevoerd en afgerond.

De geplande vijfjaarlijkse revisie van een van de pompen die voor dit jaar gepland stond zal niet meer plaatsvinden. De al eerder aangeschafte tijdelijke pompinstallatie zal als reserve blijven dienen.

Deze investering was nog niet opgenomen in een begroting of meerjarenraming, omdat het exacte benodigde bedrag nog niet bekend was. De investering was wel in beeld om op te voeren op de begroting 2027.

Doordat een van de pompen dit jaar niet ter revisie wordt gestuurd wordt tot zo'n € 175.000 bespaard. Binnen de exploitatieruimte was ander onderhoud doorgeschoven naar 2027, om ruimte te maken voor de revisies van de pompen van gemaal Gorzeman. Het vrijkomende bedrag zal benut worden om dit geplande onderhoud wel dit jaar uit te voeren. Met het uit bedrijf nemen van twee van de vier huidige sets, worden ook op de iets langere termijn de onderhouds- en revisiekosten gereduceerd; dat gaat om een bedrag van ca. € 350.000 per 5 jaar per 2 pompsets. Ook de nieuw aan te schaffen pompsets hebben onderhoud nodig, maar de kosten daarvan zijn lager dan de huidige benodigde revisies. Het benodigde onderhoudsschema wordt de komende tijd verder uitgewerkt.

Gemaal Gorzeman valt binnen het gebied van het watergebiedsplan Voorne Oost. Echter heeft dit gemaal ook invloed op het watergebiedsplan Voorne West, waardoor al eerder besloten was het onderzoek naar dit gemaal apart op te pakken. De start van deze watergebiedsplannen is op dit moment nog niet geprogrammeerd gezien de grote opgave en beperkte capaciteit binnen het waterschap. Daarom is ook, gezien de urgentie voor het bepalen van de aanpak rondom dit gemaal, deze opgave naar voren getrokken en wordt niet op de start van de watergebiedsplannen gewacht.

4. Kernboodschap

Met het vervangen van de huidige pompen wordt de betrouwbaarheid van gemaal Gorzeman op Voorne-Putten vergroot. Hiermee wordt de periode overbrugt totdat de benodigde maatregelen vanuit de toekomstvisie gemaal Gorzeman gerealiseerd kunnen worden.

5. Regelgeving en beleid

Deze investering draagt bij aan de instandhouding van het watersysteem en voorkomt ongewenst wateroverlast op een groot deel van het eiland van Voorne als gevolg van uitval van de grootste installatie van WSHD.

6. Historie – eerdere besluitvorming

Op 24 mei 2023 heeft de VV ingestemd met het opnemen van de investering voor de aanschaf van een tijdelijke pompinstallatie voor Gorzeman in de programmabegroting 2023.

7. Financiën

De aangegeven levertijd van de aanvullende pompsets bedraagt circa vijf maanden. Vanwege een grotere kans op veel neerslag is het van belang dat voor het najaar voldoende betrouwbare capaciteit beschikbaar is. Daarom wordt voorgesteld niet te wachten tot opname van deze investering in de Begroting 2027 of het opvoeren als nieuwe investering bij de 1^e Begrotingswijziging 2026. Daarom is nu een apart voorstel opgesteld.

- a. Betreft een projectinvestering van € 1.300.000; waarvan € 100.000 wordt toegevoegd aan het programmabrede risicokrediet van programma Voldoende en Schoon Water (7103109998)
- b. Dit bedrag is nog niet opgenomen in de Programmabegroting 2026 en daarmee nog niet gedekt;
- c. De kapitaallasten te verwerken in de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2032.
- d. Afschrijvingstermijn is 15 jaar, gezien de verwachte levensduur van de pompsets;
- e. Rentevoet is 2,48%;
- f. Uren activeren: Nee
- g. Het project is in kwartaal 4 in 2026 technisch gereed en wordt dan afgesloten.
- h. De startdatum van de afschrijving is 2027;
- i. Kapitaallasten voor de eerste 5 jaar na afsluiten:

Jaar	2027	2028	2029	2030	2031
Kapitaallasten	€ 109.760	€ 107.776	€ 105.792	€ 103.808	€ 101.824

Deze nieuwe investering zorgt

voor extra kapitaallasten in de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 - 2033. Om deze gevolgen te beperken kan ervoor worden gekozen om een andere investering met vergelijkbare omvang niet uit te voeren. Dit wordt afgeraden omdat alle opgevoerde investeringen een directe nut en noodzaak hebben en het uitstellen of niet uitvoeren daarvan een negatieve impact heeft op de doelstellingen van WSHD. De effecten van de extra kapitaallasten op de begroting worden integraal beschouwd bij het opstellen van de begroting 2027 en de meerjarenraming.

8. Duurzaamheid

Door het nu vervangen van alle pompen van gemaal Gorzeman neemt het risico op storingen af en is er minder onderhoud nodig. De pompen hoeven dan niet meer elke vijf jaar uitgebouwd te worden en ter revisie te worden opgestuurd. Dit bespaart transport, arbeid en materiaal, waardoor ook de CO2-uitstoot wordt beperkt.

9. Alternatieven

Een van de alternatieven is om nu drie (i.p.v. vier) nieuwe pompen aan te schaffen en de eerder aangeschafte tijdelijke pompinstallatie ook in te bouwen als nieuwe pomp. De pompen die vorig jaar zijn uitgevallen worden gereviseerd en dienen dan als reserve. Aangezien dit verschillende pomptypes zijn, moeten er ook enkele constructieve aanpassingen worden uitgevoerd. Hierdoor is de uitwisseling tussen deze verschillende types complex.

Een ander alternatief is om nu twee nieuwe pompen aan te schaffen en over circa drie jaar nogmaals een tweetal pompen. De pompen die vorig jaar zijn uitgevallen worden gereviseerd en worden dan weer ingebouwd. De nieuwe pompen komen dan op de plek van de pompen die de komende tijd (op basis van het onderhoudsregime) ter revisie moeten worden gebracht. Het risico op lekkage blijft met de inzet van de huidige pompen nog steeds aanwezig, waardoor de kans op uitval blijft bestaan. Er is dan ook maar één tijdelijke pompinstallatie beschikbaar waardoor het functioneren van het gemaal nog kwetsbaar blijft. Wanneer de gereviseerde pompen (over circa drie jaar) dan weer toe zijn aan een nieuwe revisie worden deze dan vervangen voor nieuwe pompen.

10. Organisatorische en personele consequenties / OR

De benodigde capaciteit voor de aanschaf van de aanvullende pompsets is gering. Het ontwerp is gebaseerd op de in 2024 aangeschafte tijdelijke pompinstallatie. De werkzaamheden worden opgepakt binnen de beschikbare uren voor preventief en correctief onderhoud van de afdeling Beheer en Onderhoud in 2026. Dit vraagt mogelijk op onderdelen herplanning van de werkzaamheden.

11. Risico- en beheersmaatregelen

Het doorlopend reviseren van de huidige pompen is geen maatregel die voldoende garanties biedt voor de betrouwbaarheid. Uitval van, een deel van, gemaal Gorzeman kan vragen oproepen en het imago van WSHD schaden.

Vanwege ook andere faalmechanismen bestaat het risico dat de aanvullende pompsets uitvallen. Gezien de ervaringen met de in 2024 aangeschafte pomp en ervaringen elders in het land is het risico op falen van de pompen zelf beperkt. Mocht een van de pompen toch uitvallen, kan de tijdelijke pompinstallatie hiervoor worden ingezet.

12. Communicatie (in- en extern)

De gemeenten Voorne aan Zee en Nissewaard zijn hierover bestuurlijk geïnformeerd.

13. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

14. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd om krediet beschikbaar te stellen voor investeringen die niet op de begroting staan.

15. Toelichting / kanttekeningen

Niet van toepassing.

16. Bijlagen

Niet van toepassing.

Vergaderdatum: 8 april 2026
Agendapunt:
IBabsnummer: 1767

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP: Vrijmaken investering aanschaf vervangende pompsets gemaal Gorzeman

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta van 24-2-2026;

gehoord het advies van de Commissie Waterhuishouding en waterzuivering (water) van 23-3-2026;

overwegende dat:

- Gemaal Gorzeman een kritisch object is in het watersysteem omdat de afvoer van vrijwel geheel Voorne van dit gemaal afhankelijk is;
- Een te kleine bemalingscapaciteit bij flinke neerslag zal leiden tot inundatie en wateroverlast;
- Er onlangs een aantal pompen van het gemaal zijn uitgevallen, waaruit blijkt dat de huidige ingezette beheersmaatregelen niet afdoende zijn;
- Het onderzoek naar de toekomst van gemaal Gorzeman momenteel wordt opgestart en in de zomer van 2027 de uitkomst hiervan wordt verwacht;
- Een eventuele renovatie of nieuwbouw van het gemaal niet binnen de komende 10 jaar wordt verwacht;
- Het vanwege de benodigde betrouwbaarheid geadviseerd wordt de huidige pompsets te vervangen voor nieuwe om het grootste risico op falen door de installatie te verkleinen;

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;

BESLUIT:

1. De projectinvestering 'Aanschaf vervangende pompsets gemaal Gorzeman' nieuw op te voeren in de begroting 2026;
2. In te stemmen met de realisatie van de projectinvestering 'Aanschaf vervangende pompsets gemaal Gorzeman' voor een bedrag van € 1.300.000 en het krediet daartoe vrij te geven;
3. De effecten van de extra kapitaallasten op de begroting van deze nieuwe investering integraal mee te nemen in de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 - 2033.

Ridderkerk, 8 april 2026

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

V. Bergsma

J.F. Bonjer